

Edward Darzynkiewicz, po ukończeniu w 1965 roku II Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Skarżysku-Kamiennej, odbył w latach 1965-1970 studia na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego. Jego zainteresowania zagadnieniami z pogranicza chemii, biologii i fizyki spowodowały, że pracę magisterską wykonał w Zakładzie Biofizyki, w Instytucie Fizyki Doświadczalnej Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, pod kierunkiem prof. Davida Shugara. Prof. Shugar był też promotorem jego rozprawy doktorskiej, obronionej w 1976 roku.

W 1978 roku, Edward Darzynkiewicz wyjechał na długoterminowy staż podoktorski do laboratorium Aarona Shatkina w Roche Institute of Molecular Biology w Nutley. W 1975 roku, Aaron Shatkin dokonał przełomowego odkrycia unikalnej struktury czapeczki (kapu) na końcu 5' mRNA reowirusa, co wywarło głęboki wpływ na naszą wiedzę na temat biogenezy mRNA. Edward Darzynkiewicz rozpoczął badania kapu. Po powrocie do Polski w 1980 roku, w której możliwości rozwoju naukowego były więcej niż skromne, Edward Darzynkiewicz postanowił kontynuować badania rozpoczęte u Shatkina, a jego pomysłem stały się chemiczne modyfikacje kapu i wykorzystywanie zmodyfikowanych kapów w różnego typu badaniach biologicznych i biofizycznych. Było bardzo ciężko, wobec wszechogarniającej niemocy w ówczesnej Polsce, ale pomysł okazał się "strzałem w dziesiątkę". Pomysł ten dwadzieścia lat później uczynił go jednym z najbardziej rozpoznawalnych na świecie badaczy z Uniwersytetu Warszawskiego i sprawił, że można Go nazwać jednym z najwybitniejszych polskich uczonych przełomu XX i XXI wieku. Rozpoczęte przez Niego badania doprowadziły do odkrycia sposobu zwiększenia trwałości mRNA, które zostało zwieńczone jedną z największych komercjalizacji nauki w Polsce. W grudniu 2010 podpisana została umowa licencyjna z firmą farmaceutyczną BioNTech AG z Mainz (Niemcy), obejmująca prawo wyłączności korzystania z wynalazków objętych patentami zatytułowanymi "Synthesis and use of anti-reverse phosphorothioate analogs of the messenger RNA cap" oraz "mRNA Cap Analogs", w zastosowaniach terapeutycznych (opracowanie nowej generacji szczepionek przeciwnowotworowych opartych na komórkowo stabilnych mRNA). Za związane z tymi patentami odkrycia, prof. Jacek Jemielity, prof. Edward Darzynkiewicz, dr hab. Joanna Kowalska i współpracujący zespół naukowców z Uniwersytetu Warszawskiego otrzymali w 2018 roku nominację do nagrody European Inventor Award w kategorii badania, za wynalezienie „informacyjnego RNA o zwiększonej stabilności”.

Prof. Edward Darzynkiewicz był współautorem 192 publikacji cytowanych ponad 6 tysięcy razy (wg bazy SCOPUS), został uhonorowany medalem im. Leona Marchlewskiego za wybitne osiągnięcia w zakresie biologii molekularnej i wieloma innymi nagrodami. Współpracował z najwybitniejszymi badaczami mRNA na świecie, jak Robert E. Rhoads (Louisiana State University), Ugur Sahin (Johannes Gutenberg University of Mainz), Nahum Sonenberg (McGill University), Stephen Cusack i Iain Mattaj (European Bioinformatics Institute), Thomas Preiss (Australian National University), Janusz M. Bujnicki (United Way) i Ryszard Kierzek (Polska Akademia Nauk).

Edward był wspianiałym kolegą i opiekunem młodych ludzi zaczynających karierę naukową. Był zaangażowany w działalność społeczną i charytatywną. Bardzo lubił Warmię i Mazury, gdzie spędzał sporo czasu. Lubiał też podróże. Żonie Krystynie i synom, Zbyszkowi i Miłoszowi, składam wyrazy najserdeczniejszego współczucia.

Jan Antosiewicz